

Antwoord

van Gedeputeerde Staten op vragen van

M.P.C. Sandmann (JA21),
(d.d. 14 april 2021)

Nummer
3749

Onderwerp
Windturbineparken i.c. Windpark Spui

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Zoals inmiddels alom bekend veroorzaken windturbineparken op land overlast voor mens en dier. Waar de wieken van een windturbine direct dodelijk kunnen zijn voor een vogel die te dicht in de buurt komt en trillingen ondergronds het leven daar verstoren, zorgen dezelfde wieken voor de mens die te dicht in de buurt woont voor een ander soort hinderlijk ongemak en zelfs lijden, door slagschaduw en – als het even tegenzit - 24 uur per dag geluidsoverlast.

Windpark Spui is misschien wel een van de meest overlastgevende windparken in onze provincie. We stellen het daarom ten voorbeeld voor de hinder die omwonenden ervaren en de wijze waarop de exploitant en de faciliterende overheden met klachten hierover omgaan. Als gevolg hiervan voelden bewoners, waarvan sommigen al veertig jaar op deze locatie woonden, zich van ellende en wanhoop genoodzaakt om te verhuizen. Het betreft tot nu toe al vijf gezinnen die als ware klimaatvluchtelingen hun heil elders hebben moeten zoeken. Voor hen die niet kunnen of willen verhuizen is de overlast en ook de impact op de gezondheid enorm.

Zij zijn dan ook al jaren in de weer om gehoor te vinden voor hun klachten over geluidsoverlast, waaronder bij gedeputeerde Potjer, die daar laatstelijk over opmerkte: "Mijn beeld is dat mede dankzij de inzet van de gemeente en provincie de gesprekken met de omwonenden op gang komen en er steeds constructiever wordt samengewerkt en gekeken hoe wij er binnen de gegeven kaders goed uit kunnen komen. Dit leidt er toe dat er nu stappen worden gezet en bijvoorbeeld de maatregelen uit de 'Burenregeling' en de 'Extra inzet' tot uitvoering komen, waardoor voor de betreffende woningen de geluidsoverlast wordt beperkt. Sommigen zullen zich aan de windmolens blijven storen, maar we blijven met omwonenden en de exploitant in gesprek om de overlast te beperken."

Waar Gedeputeerde het heeft over 'maatregelen' betreft het onder meer niet-representatieve geluidsmetingen en het bekostigen van niet-afdoende rolluiken. Want niet onder alle omstandigheden bestaat er dezelfde overlast op hetzelfde moment voor dezelfde groep omwonenden. Dus in plaats van met elkaar blijven praten, zou de Gedeputeerde ook daadwerkelijk met hen naar oplossingen kunnen zoeken, op basis van betrouwbare en gevalideerde metingen om zo een goede onderbouwing te kunnen definiëren, ook alvast vooruitlopend op de nieuwe omgevingswet, voor een

lagere geluidsnorm, en dus aanpassing van het draaibeleid, gelet op de bijzondere aard van het gebied, namelijk met een zeer laag (nachtelijk) achtergrondgeluid. JA21 is van mening dat het uitgangspunt 'de vervuiler betaalt' ook hier zou moeten gelden en stelt vanuit dat principe de volgende vragen aan de Gedeputeerde:

1. *Bent u bereid tot een validatie van de tot dusverre uitgevoerde metingen door een onafhankelijke partij, zoals bureau Cauberg Huygens eerder door de gemeente HW is ingezet. Een partij die antwoord geeft op vragen als: Hoe betrouwbaar zijn nu al die tot nu toe gehouden metingen en rapportages met een wirwar aan berekeningen en variabelen? En is men dan ook bereid dergelijke metingen uit te voeren in overleg met de omwonenden en dus op momenten/tijdstippen dat daadwerkelijk overlast wordt ervaren? Dus ook op momenten dat het aan de grond windstil is maar de windturbines toch volop draaien door de wind in de hogere luchtlagen.*

Antwoord

Er zijn inmiddels veel onderzoeken gedaan naar de geluidsoverlast bij windpark Spui (zie ook beantwoording Statenvragen 3710). Deze zijn terug te vinden op de website van de Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid (<https://www.ozhz.nl/dossiers/geluid-door-windpark-spui/>). De omgevingsdienst controleert of de onderzoeken goed zijn uitgevoerd en heeft in het verleden ook opdracht gegeven voor meer onderzoek naar aanleiding van de klachten van omwonenden. Deze onderzoeken zijn door een onafhankelijke adviseur van Cauberg Huygens bekeken. Hun reactie heeft geleid tot een betere toelichting in de rapportage. De conclusies zijn hierdoor niet veranderd. Er is geen aanleiding voor nieuw onderzoek.

2. *De door Gedeputeerde bedoelde Extra Inzet was erop gericht om geluidsoverlast bij een aantal omwonenden te beperken. De eerste rolluiken zijn geplaatst en ook de eerste reacties met de conclusie dat het niks helpt, zijn al binnen. Is dat de categorie waarover gedeputeerde opmerkt : "Sommigen zullen zich aan de windmolens blijven storen"?*

Antwoord

Er zijn mensen die tegen lokale energieopwekking al dan niet op duurzame wijze zijn. Geen enkele maatregel zal die weerstand kunnen wegnemen. Met de extra inzet hebben de bewoners zelf de regie over welke maatregelen ze aan hun woning (laten) treffen. Afhankelijk van de verwachtingen kan het resultaat mee- of tegenvallen. Wij horen via via ook geluiden van mensen die positief gestemd zijn.

3. *Bent u bekend met de stop- of reduceerknop, die direct omwonenden de mogelijkheid biedt invloed te verkrijgen op de draaisnelheid van de windturbine bij een als te hoog ervaren geluidsoverlast? Zo ja, bent u bereid om deze mogelijkheid te introduceren en-of hiermee een experiment te doen? Zo neen, waarom niet?*

Antwoord

Er zijn verschillende apps op de markt die aan de exploitatie van windparken gekoppeld kunnen worden. Deze apps gaan uit van het principe dat als je weet wat er aan de hand is of als je controle hebt ergens over, je minder overlast ervaart. Apps waarmee je een turbine van een windpark stil kunt zetten zijn meestal gekoppeld aan opbrengsten die omwonenden uit het windpark krijgen. Stilstand gaat dan direct ten koste van jouw opbrengst. Hierdoor gebruik je de 'stopknop' alleen als het echt nodig, zo is de redenering. Het is mogelijk om hiermee te experimenteren bij een windpark

dat nog in gebruik genomen moet worden, zodat de initiatiefnemer en de omwonenden hier in het kader van het participatieplan afspraken over kunnen maken.

4. *Bent u bereid Windpark Spui als een zogenaamd Fieldlab aan te wijzen, de benaming voor een proeftuin die bij de provincie momenteel zo in zwang is, en daarin te experimenteren met diverse draaiscenario's, afhankelijk van onder andere windsnelheden en daarop aangepast draaibeleid, waaronder periodiek volledig stilleggen dan wel draaien met gereduceerd vermogen?*

Antwoord

Aangezien de vergunning voor het windpark Spui onherroepelijk is, kunnen wij niet zelf zo'n experiment starten. Dat is aan de exploitant.

5. *Bent u bereid de exploitant - desnoods civielrechtelijk- te bewegen tot medewerking aan dat Fieldlab Windpark Spui, zodat ook de kosten en baten transparant worden onder de diverse draaiscenario's?*

Antwoord

Zie antwoord op vraag 4.

6. *Heeft ooit onderzoek resp. registratie plaatsgevonden naar de vogelsterfte ten gevolge van botsingen met de windmolens? Zo ja wat waren de resultaten, voor wat betreft het aantal en de soorten vogels en vleermuizen die zijn gesneuveld?*

Antwoord

De exploitant controleert tijdens reguliere inspectierondes of er aanvaringsslachtoffers zijn. Dit is tot nu toe niet geconstateerd. Tijdens de vergunningaanvraagperiode voor windpark Spui is onderzoek uitgevoerd naar de effecten van het windpark op beschermde soorten. In het rapport wordt geconcludeerd dat de te verwachten effecten op (beschermde) soorten niet dermate zijn dat instandhouding van deze soorten in het geding is. Daarnaast is er geen sprake van verslechtering van (kwaliteit) van habitats (van soorten) of van significante verstoring van soorten. Een ontheffing of vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet was niet nodig. Als gevolg daarvan is ook geen plicht tot monitoring van beschermde soorten in de omgevingsvergunning opgenomen.

7. *Bureau Thorbecke dat door de Provincie is ingehuurd om te adviseren schat de planschade met een factor 2-5 lager in dan bij een contra expertise vastgestelde planschade. Ligt het bij een dergelijk verschil niet voor de hand om met de bewoners in gesprek te gaan om een rechtvaardiger vaststelling van de mate van planschade?*

Antwoord

De planschaderegeling is een regeling om bij ruimtelijke plannen die het algemeen belang dienen, de schade voor individuele gevallen te compenseren. Thorbecke is een onafhankelijk adviesbureau dat de procedure voor de planschade volgt zoals die is verankerd in de Wet op de Ruimtelijke ordening (Wro) en volgt nauwgezet de vaste jurisprudentie. Zowel de provincie als Thorbecke dienen zich te houden aan de regelgeving over planschade.

In een aantal dossiers in de planschadeprocedure voor windpark Spui is een second opinion overlegd en lopen er procedures bij de rechtbank en bij de bezwarencommissie. Dat een second opinion een andere uitkomst heeft, wil niet zeggen dat de planvergelijking in adviezen van Thorbecke onjuist zijn. Het is aan de bezwarencommissie en/of een rechter om uitspraak te doen bij een verschil van inzicht over de hoogte van de planschade. Hierin is nog geen uitspraak gedaan, dus we weten niet hoe beide instanties de second opinion beoordelen.

8. *Als de NWEA gedragscode de mogelijkheid geeft om een omgevingsfonds in te zetten voor bovenwettelijke maatregelen of maatregelen bovenop de vergunning voor stilstand of terugregelen van de windturbines hoe kan het dan zijn dat - als dit een expliciete wens is van de omgeving - er kennelijk geen onderbouwing gegeven kan worden om een dergelijk maatregel te implementeren?*

Antwoord

De wettelijke normen voor geluid en slagschaduw zijn het kader voor de exploitatie van het windpark. Tot nu toe is gebleken dat het windpark binnen deze wettelijke normen wordt geëxploiteerd. Er is dus geen grondslag voor de provincie om aanvullende eisen te stellen aan de geldende normen.

De gedragscode van NWEA is een handreiking om tot afspraken te komen over verschillende maatregelen in de omgeving van een windpark. Bij windpark Spui is over het pakket van maatregelen destijds gesproken met verschillende belanghebbenden bij het windpark. Het idee van een fonds om bovenwettelijke maatregelen te financieren, is pas na het vaststellen van het participatieplan geopperd. Omdat stilstand ingrijpt op de exploitatie van het windpark en de afspraken die de exploitant daarover gemaakt heeft met afnemers en financierders, is het niet mogelijk om op deze afspraken terug te komen. Het college heeft uw Staten hierover geïnformeerd (brief met kenmerk PZH-2021-764669283).

9. *Kan de Gedeputeerde aangeven hoeveel kilo SF6 gas (met een GWP van 22800 kilo CO2 per kilo ontsnapt SF6) er is toegepast in de 5 IWT's en wordt er gerapporteerd aan het bevoegd gezag en omwonenden hoeveel van dit gas er jaarlijks bij Windpark Spui ontsnapt en weer aangevuld moet worden?*
Dit omdat SF6 een zeer sterk broeikasgas is dat generaties lang in de atmosfeer zijn schadelijke werk kan doen.

Antwoord

Volgens de fabrikant kan er maximaal 9 kg SF6 gas in de switchgear, per turbine. Dit is afhankelijk van het exacte type. SF6-gas wordt nog veel gebruikt in diverse schakelstations; zo ook in de turbines bij windpark Spui, specifiek in de switchgears (schakelapparatuur). Het gaat om een hermetisch systeem dat in de fabriek gevuld is. Het systeem is onderhoudsvrij en klaar voor gebruik. Dus op locatie komt er geen SF6 vrij en wordt er geen SF6 bijgevoerd. Een visuele check op lekkage is onderdeel van het standaard onderhoud. Het systeem wordt continue gemonitord op druk en gaat in alarm zodra er sprake is van een verlaging van de druk.

Als er toch werkzaamheden uitgevoerd moeten worden aan het schakelstation of bij het einde van de levensduur van de turbine, dan mag alleen SF6 word afgevangen en bijgevuuld worden door gecertificeerde partijen/personen met dito apparatuur.

Den Haag, 18 mei 2021

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek drs. J. Smit